

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/21/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118207084
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118207084.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobkyne: U. J., K.. XX.XX.XXXX, O. B. V.R., K. T. I. Č.. X, právne zastúpenej: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, p r o t i žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, právne zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Kubániho č. 16, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 451,46 eura, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 27.11.2018 č.k. 16Csp 125/2018-28 takto

r o z h o d o l :

Potvrďuje rozsudok.

Žalobkyni sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 200 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 23.11.2015 č.k. 9C 229/2015 -45 bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu bezdôvodného obohatenia sumu 451,46 eura. V prevyšujúcej časti týkajúcej sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky súd prvej inštancie žalobu zamietol. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 20.09.2016 č.k. 17Co 73/2016 - 103.

3. Zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky a teda k strate finančných prostriedkov. Žalovaný zneužil svoje postavenie tým, že do zmluvy nezahrnul všetky náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, čo spôsobilo, že žalobkyňa si musela svoje práva aktívne uplatňovať podaním žaloby na súde.

4. Čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy v prípadoch podľa ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., táto môže, ale aj nemusí zodpovedať výške finančnej ujmy, ktorá spotrebiteľovi hrozila. Pri výklade ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. treba akcentovať, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že ak porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu, tak základ nároku na finančné zadostučinenie je daný. Ani analogicky nemožno aplikovať ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže zákon č. 250/2007 Z.z. žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje,

že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorým môže privodiť ujmu spotrebiteľovi, je potrebná určitá intenzita.

5. Aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom sa nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

6. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, za primeranú sa považovala suma 200 eur, a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne, ktorá síce nie je v rovnakej numerickej vyjadrenej výške, avšak ako primerané zadosťučinenie je dôvodná. Účelom priznania primeraného finančného zadosťučinenia pri porušení práv nemá byť na jednej strane len odrazenie dodávateľa od nekalých praktík, ale na druhej strane nemá byť ani nástrojom obohatenia sa pre druhú stranu sporu, pričom žalobkyňi už bolo bezdôvodné obohatenie vydané. Súd prvej inštancie preto žalobe v časti týkajúcej sa sumy 200 eur vyhovel a čo do zvyšku žalobu zamietol.

7. Pokiaľ ide o námietku premlčania, nárok uplatnený žalobkyňou premlčaný byť nemôže, pretože o bezdôvodnom obohatení bolo právoplatne v prospech žalobkyne rozhodnuté až dňom 09.11.2016. Od tohto momentu je potrebné počítat' plynutie premlčacej lehoty, pričom žaloba bola doručená súdu dňa 21.06.2018, teda nie mimo rámec 3-ročnej premlčacej lehoty.

8. Výrok o trovách bol odôvodnený ustanovením § 255 ods. 1, ods. 2 CSP.

9. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyne bola v celom rozsahu zamietnutá. Ako dôvod uviedol, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané splnenie podmienok podľa ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a súčasne záver súdu o výške priznaného nároku, napriek tomu, že súd neuvádza žiadne konkrétne kritéria a ponecháva priestor na voľnú úvahu, je nepreskúmateľný a voľná úvaha sa v rozsudku zamieňa za ľubovôľu. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

10. Súdom uvádzané skutočnosti nie sú po právnej stránke subsumované pod žiadne zákonné ustanovenie. Je nedostatkom v postupe súdu, ak po konštatovaní v čom podľa jeho názoru je právo žalobkyne porušené, automaticky konštatuje, že je daný predpoklad pre rozhodnutie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. V rozhodnutí chýba medzičlánok a tým je určenie zákonného ustanovenia, ktoré upravuje konkrétne právo spotrebiteľa, ktoré malo byť porušené. Až vtedy je možné zvažovať, či je naplnená hypotéza § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.

11. Pokiaľ ide o záver, že žalovaný mal zneužiť svoje postavenie a nezahrnúť všetky náležitosti do zmluvy podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, tento s rozsudkom vydaným vo veci 9C 229/2015 Okresného súdu Prešov nemá nič spoločné.

12. Podstatným pre konanie je jednoznačný skutkový záver o porušení konkrétneho práva spotrebiteľa, označenie právnej normy, ktorá toto právo upravuje a záver, že ide o ustanovenie určené na ochranu spotrebiteľa.

13. Nepreskúmateľnou je aj výška priznaného nároku.

14. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

15. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

16. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

17. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

18. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

19. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

20. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

21. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

22. Vo veci 9C 229/2015 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 451,46 eura. Vo vzťahu k tomuto nároku mala v konaní plný úspech. Podľa odôvodnenia rozhodnutia k vzniku zmluvy medzi stranami sporu nedošlo pre nedostatok prieniku oferty s jej prijatím. Žalovaný tak na úkor žalobkyne získal bezdôvodné obohatenie plnením bez právneho dôvodu. Právoplatným ukončením konania vo veci 9C 229/2015 Okresného súdu Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyňi požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 21.06.2018, teda v čase, keď ešte neuplynula všeobecná trojročná premlčacia doba vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka.

23. Žalobkyňa sa bez akýchkoľvek pochybností v inom súdnom konaní úspešne domohla uloženia povinnosti žalovanému vydať bezdôvodné obohatenie.

24. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradila dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Žalovaný napriek neexistujúcej zmluve inkasoval od žalobkyne plnenia, ako keby s ňou bol v riadnom vzťahu založenom platnou zmluvou. Takéto konanie žalovaného nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Žalobkyňa bola dlhodobo nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, a to až do doby právoplatného skončenia konania vo veci vydania bezdôvodného obohatenia, pričom je bez akýchkoľvek pochybností, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý sa snažil na úkor žalobkyne získať bezdôvodné obohatenie vo výške 451,46 eura.

25. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 200 eur, tak ako to správne určil súd prvej inštancie. Ide o ani nie polovicu zo sumy 451,46 eura, o ktorú sa chcel bezdôvodne obohatiť žalovaný napriek neexistencii zmluvy o úvere uzatvorenej medzi ním a žalobkyňou. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal.

26. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP ako vecne správny potvrdil.

27. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyňi v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

28. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).